

1993

4

**POMAGAMY
SOBIE
W PRACY**

**OPOLSKI KWARTALNIK
INFORMACYJNO-METODYCZNY**

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smołki
w Opolu

POMAGAMY SOBIE W PRACY

Opolski kwartalnik informacyjno - metodyczny

Rocznik XXXVIII

Nr 4

Opole 1993

Zespół redakcyjny:

Małgorzata Bartoszevska

Alicja Bujak

Joanna Czarkowska - Pasierbińska

Violetta Filipowicz

Hanna Jamry

Piotr Polus

Anna Śliwińska

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki

45-081 Opole, ul. Piastowska 18 - 19

Tel. red. 372-25 wew.235 i 364-74

Pracownia Małej Poligrafii WBP w Opolu

Nakład 180 egz.

Spis treści

Joanna Czarkowska-Pasierbińska - Biblioteka Austriacka w Opolu	5
Anna Śliwińska - Przydatność wydawnictw WBP w Opolu w pracy bibliotek publicznych	9
Piotr Polus - Nowe czasopisma informujące o książkach (omówienie)	27
Teresa Mazur - Organizacja wystaw ze zbiorów nie będących własnością biblioteki	35
Regina Kapalka - Jan Twardowski. (Zestawienie bibliograficzne)	43
Anna Śliwińska - Kalendarz rocznic i obchodów	52

WKŁADKA

Zagadki dla młodszych dzieci - oprac. Małgorzata Bartoszevska

DODATEK

Adresy bibliotek publicznych województwa opolskiego - oprac.
Alicja Bujak

Redakcja przeprosza za błąd na okładce w poprzednim numerze

- zamiast numeru 1 powinno być nr 1 - 3

Joanna Czarkowska-Pasierbińska

Dział Udostępniania Zbiorów

Biblioteka Austriacka w Opolu

Od 29 maja br. WBP ma nową placówkę. Jest to czwarta w Polsce Biblioteka Austriacka (po bibliotekach w Krakowie, Przemyślu i Wrocławiu), jednocześnie pierwsza publiczna dostępna dla wszystkich. W Krakowie i Wrocławiu biblioteki zorganizowano przy uniwersytetach, w Przemyślu - przy college'u języków obcych.

Do utworzenia Biblioteki Austriackiej w Opolu doszło, jak to często bywa, przypadkiem.

W końcu 1991 roku WBP skierowała do ambasad i ośrodków kultury różnych państw listy z prośbą o pomoc we wzbogaceniu księgozbioru Oddziału Zbiorów Obcojęzycznych (OZO) o literaturę w językach oryginału. Mielśmy wówczas kłopoty finansowe, a zbiory oddziału były niezwykle skromne.

List wysłany do Instytutu Kultury Austriackiej został przekazany do konsulatu generalnego Republiki Austrii w Krakowie. W listopadzie 1991 r. otrzymaliśmy przesyłkę z książkami wydanymi przez Austriacką Akademię Nauk. Nie były to wprawdzie książki o jakich marzyli czytelnicy OZO, ale zrobiono pierwszy krok na drodze współpracy. Później sprawy potoczyły się nadszpodziewanie szybko. W maju 1992 r. zapadła decyzja o utworzeniu w Opolu Biblioteki Austriackiej. Strona austriacka zobowiązała się do dostarczenia ok. 4.500 książek na początek, uzupełnianie zbiorów co roku o nowe tytuły oraz zapewniała pracownikom biblioteki coroczne stypendia w Austrii (jedno-

miesięczne lub dwa stypendia dwutygodniowe).

Wydział Kultury i Sportu Urzędu Wojewódzkiego, który życzliwie wspierał nasze wysiłki, przekazał na rzecz Biblioteki Austriackiej obszerny lokal i udzielił pomocy finansowej w jego urządzeniu i umeblowaniu.

Ze strony austriackiej opiekę nad organizowaną biblioteką przejął konsulat generalny Republiki Austrii w Krakowie, z konsulem generalnym drem Emilem Brixem, który wyasygnował na konto urządzenia biblioteki 25.000 szylingów (tj. około 35 mln złotych).

W lutym br. wyjechała na tydzień do Wiednia kol. Monika Wójcik, dobrze znająca język niemiecki, by na miejscu przekazać nasze propozycje dotyczące księgozbioru. W pierwszym tygodniu maja otrzymaliśmy przesyłkę z książkami. Przy ich szeregowaniu, układaniu, klasyfikacji i wycenie pracowało kilkanaście osób z całej WBP.

Paczki z książkami zawierały mniej więcej po połowie literatury pięknej i literatury popularnonaukowej i naukowej z różnych dziedzin wiedzy (najwięcej z zakresu literaturoznawstwa, historii, biografistyki). W beletrystyce znalazły się utwory wszystkich znakomitości literatury austriackiej: Schnitzlera, Grillparzera, Rilkego, Rotha, Werfla, Trakla, Bachmana, Zweiga itd.

Otwarcie biblioteki stało się ważnym wydarzeniem w życiu WBP. Zorganizowane bardzo uroczyste zgromadziło licznie zaproszonych przedstawicieli polskiej polityki, gospodarki, nauki, kultury i administracji, ze o przedstawicielach katolickiej hierarchii kościelnej z biskupem A. Nossolem, nie wspomnę.

Wicekanclerz Austrii dr Erhard Busek i wojewoda opolski Ryszard Zembaczyński wygłosili przemówienia i przecięli wstęgę w barwach obu narodów. Śpiewał (b. dobrze) sprowadzony z Warszawy zespół "Lord Singers". Wręczono wianki róż, kelnerzy roznosili lampki szampana. W atmosferze spotkania

czuło się powiew Europy.

Uroczystości zakończył coctail w foyer Filharmonii Opolskiej sponsorowany przez zakłady mięsne Petersa, których współwłaścicielem jest Austriak - Peter Neumann.

Biblioteka Austriacka mieści się przy pl. J. Piłsudskiego 5 (dawniej Hanka Sawickiej), w lokalu po klubie PSKOiB "Skobel". Lokal jest duży (207 m²); składa się z dwóch pomieszczeń: większego (wypożyczalnia) i mniejszego - czytelnia oraz obszernego zaplecza.

Całość utrzymana w kolorach bieli i beżu z akcentami zieleni zaprojektowała p. Teresa Muszyńska - architekt wnętrz.

Bibliotekę otwarto dla czytelników 1 czerwca br. Czynna jest w poniedziałki od 11.00 do 16.00, od wtorku do piątku - od 11.00 do 19.00, w soboty - nieczynna. Pracują w niej 2 osoby, każda na 3/4 etatu, obie ze znajomością języka niemieckiego. Gros czasu pracy zajmuje im obecnie inwentaryzowanie wszystkich zbiorów. Księgozbiór opracowywany jest partiami (ok. 100 wol. na raz).

Po miesiącu funkcjonowania Biblioteka Austriacka miała 43 czytelników. Zdecydowaną większość wypożyczanych tomów stanowiła beletrystyka.

Pełną działalność Biblioteka Austriacka rozpocznie we wrześniu. Planujemy organizowanie licznych imprez kulturalnych: koncertów, spotkań, prelekcji i wystaw. Chcielibyśmy, aby w przyszłości biblioteka stała się centrum informacji o życiu Austrii i miała stały krąg swoich sympatyków.

Biblioteka Austriacka - Österreich - Bibliothek

Plac Piłsudskiego 5

45 - 706 OPOLE

tel. 74-70-85

kierownik: Katarzyna Jasyk

A stylized map of the Opole voivodeship is shown in black outline. The left side of the map is filled with a dense, textured pattern of small, scattered letters and symbols, resembling a cloud of text. The word "ex libris" is written in a large, bold, cursive font across the right side of the map, overlapping the textured area.

ex libris

WOJEWÓDZKIEJ
BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ
im. E. Smolki
W OPOLU
1951-1991

Anna Śliwińska

Dział Informacyjno-Bibliograficzny

**Przydatność wydawnictw WBP w Opolu
w pracy bibliotek publicznych**

W 1992 roku Dział Informacyjno - Bibliograficzny przeprowadził badania ankietowe przydatności wydawnictw opracowanych w WBP w bieżącej pracy bibliotek publicznych województwa opolskiego.

Badania miały nam odpowiedzieć w jakim stopniu wydawnictwa WBP są potrzebne, w jaki sposób wykorzystywane i jak je oceniają odbiorcy.

Kwestionariusz ankiety rozesłano do 64 bibliotek publicznych w województwie: 2 miejskich (bez Opola), 26 MiGBP i 36 GBP. Mało optymistyczny jest fakt, że odpowiedzi udzieliło zaledwie 40 (62,5 %) bibliotek: 2 miejskie, 18 (69,2 %) MiGBP, 20 (55,5 %) GBP.

Ankieta zawierała pytania i wybór kilku gotowych odpowiedzi do każdego z nich. W kolumnie odpowiedzi uwzględniono miejsce na ewentualne własne wypowiedzi respondentów.

Kwestionariusz oprócz pytań ogólnych podzielony był na pięć bloków problemowych. Każdy blok pytań dotyczył innego rodzaju wydawnictwa:

- Bibliografia Województwa Opolskiego;
- czasopismo fachowe "Pomagamy Sobie w Pracy";
- zestawienia i poradniki bibliograficzne;
- Biuletyn Informacyjny. Propozycje zakupu zbiorów dla bibliotek publicznych;
- Kalendarz rocznic i wydarzeń.

Analogicznie do przedstawionego wyżej układu opracowano wyniki ankiety.

Wszystkie wydawnictwa WBP do 1991 roku rozpowszechniane były na podstawie stałego rozdzielnika. Obecnie zamawiane są przez biblioteki w oparciu o rozsyłane corocznie oferty wydawnicze. Pomimo wprowadzenia opłat za niektóre wydawnictwa, tylko niewielka grupa bibliotek zrezygnowała z ich zakupu. Zauważamy natomiast zjawisko baczego analizowania proponowanych tytułów i przemyślanych decyzji zakupu.

Wszystkie biblioteki, które odpowiedziały na ankietę twierdzą, że w bieżącej pracy informacyjnej wykorzystują wydawnictwa WBP. Natomiast żadna nie przyznała im roli pierwszoplanowej.

Zdecydowana większość, tj. 32 (80,0 %) biblioteki uznają ich rolę za ważną. Pozostałych 8 (20,0 %) bibliotek wskazuje na ich niewielką rolę w pracy informacyjnej - w tym 5 MiGBP i 3 GBP. Na bieżąco korzysta z wydawnictw zaledwie 5 (12,5 %) bibliotek (2 MiGBP i 3 GBP), często - 24 (60,0 %), czasami 9 (22,5 %), bardzo rzadko - 2 (5,0 %) biblioteki (MiGBP).

Wszyscy respondenci deklarujący jakikolwiek kontakt z wydawnictwami WBP, poproszeni zostali o uszeregowanie ich zgodnie z częstotliwością wykorzystywania w pracy.

Zdecydowanie największą popularnością cieszą się wydawnictwa, które wydawane i rozpowszechniane są systematycznie od wielu lat. Stąd nie dziwi pierwsze miejsce czasopisma fachowego "Pomagamy Sobie w Pracy" - 100 % czytających i aż 20 bibliotek uplasowało je na I miejscu pod względem częstotliwości wykorzystywania.

Na drugim miejscu uplasował się "Kalendarz rocznic i wydarzeń" - 95,0 % korzystających.

Na kolejnych miejscach znalazły się:

- Biuletyn Informacyjny...	70,0 % korzystających
- poradniki bibliograficzne	70,0 % korzystających
- zestawienia bibliograficzne z odbitkami ksero	67,5 % korzystających
- BWO	60,0 % korzystających
- zestawienia bibliograficzne	50,0 % korzystających

BIBLIOGRAFIA WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO (BWO)

Analiza odpowiedzi wykazuje zdecydowanie zbyt nisko zainteresowanie tym jakże ważnym źródłem informacji o regionie.

Jak wynika z odpowiedzi aż 16 (40,0 %) bibliotek (7 MiGBP i 9 GBP) nie wymienia w ogóle BWO w szeregu wydawnictw wykorzystywanych w bieżącej informacji.

Na trudności w korzystaniu z BWO skarży się 20 (50,0 %) bibliotek. Najczęściej wymienianą przyczyną, zdaniem 11 (42,5 %) respondentów, jest nierytmiczne ukazywanie się poszczególnych roczników. Zbyt duża szczegółowość bibliografii przeszkadza 5 (12,5 %) bibliotekom. Również 5 (12,5 %) bibliotek przyczynę trudności upatruje w zbyt skomplikowanym układzie materiału w BWO.

Za najważniejsze i pierwsze źródło informacji o regionie uznały BWO 2 (5,0 %) biblioteki, 30 (75,0 %) twierdzi, że stanowi ona jedno ze źródeł informacji, natomiast 8 (20,0 %) bibliotek przyznaje, że informując użytkowników o zagadnieniach regionalnych nie korzystają z BWO w ogóle. Fakt ten uzasadniają różnie. Najczęściej przyczyną jest brak zainte-

resowania czytelników tak szczegółowymi informacjami o swojej miejscowości, 4 (10,0 %) biblioteki przyznają, że dotychczas nie znalazły żadnej informacji, której poszukiwały, co niewątpliwie zniechęciło je do dalszego korzystania z tej bibliografii.

"POMAGAMY SOBIE W PRACY"

Wszystkie biblioteki wypowiadają się pozytywnie o czasopiśmie. Na pierwszym miejscu pod względem wykorzystywania w bieżącej pracy uplasowało to wydawnictwo 20 (50,0 %) bibliotek.

Na tle innych czasopism bibliotekarskich pozytywnie oceniło je 38 (95,0 %) bibliotek, 2 (5,0 %) nie mają zdania.

- W czym przejawia się największa wartość czasopisma ?

Z trzech wymienionych wariantów odpowiedzi - 31 (77,5 %) bibliotek wskazało na "możliwość uzyskiwania cennych wskazówek praktycznych". Dla 17 (42,5 %) bibliotek pismo jest również dużą pomocą w samokształceniu. Żadna z bibliotek nie skorzystała jednak z możliwości wypowiedzenia własnych przemyśleń na temat wartości pisma.

Grupa 16 (40,0 %) respondentów uważa, że należy przemodelować formę redakcyjną czasopisma. Za zmianą jego częstotliwości na kwartalnik opowiedziało się 10 (20,0 %) bibliotek. Za większą objętością - 2 (5,0 %) biblioteki. Rozszerzenie zakresu tematycznego o nowe treści lub wprowadzenie dodatkowych działów proponuje 5 (12,5 %) respondentów. Wskazania dotyczyły np. współpracy z samorządami, porad prawnych.

ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Pytania dotyczyły wszystkich rodzajów zestawień w tym poradników bibliograficznych i zestawień wzbogaconych o informacje faktograficzne w postaci odbitek kserograficznych.

Porównując odpowiedzi z wynikami wcześniejszych sondaży, stwierdzamy znaczny spadek zainteresowania tą grupą wydawnictw. Odpowiedź i wytłumaczenie takiego zjawiska znajdujemy w wypowiedziach bibliotekarzy na temat trudności napotykanych przy korzystaniu z zestawień wszelkiego typu. Zaledwie 6 (15,0 %) bibliotek nie sygnalizuje żadnych problemów. Na zbyt dużą szczegółowość zestawów narzekają głównie biblioteki gminne, 5 (12,5 %) bibliotek opowiada się za zestawieniami wzbogaconymi o adnotacje, preferują więc formę poradnika. Zasadniczy powód trudności zgłosiło aż 31 (77,7 %) bibliotek, w tym 16 MiGBP. Jest nim brak w bibliotekach tytułów czasopism cytowanych w zestawieniach. Wypowiedzi te potwierdzają również wyniki przedstawione w tabelach pomocniczych, gdzie jedynie zestawienia wzbogacone o informacje faktograficzne (odbitki kserograficzne artykułów), plasują się na jednym z wyższych miejsc pod względem ich wykorzystania.

Najczęściej bibliotekarze korzystają z bibliografii osobowych dotyczących życia i twórczości pisarzy. W dalszej kolejności wymieniają takie tematy jak: narkomania, AIDS, ochrona środowiska. Badania wykazują, że tylko 2 (5,0 %) biblioteki sięgają do zestawień o tematyce regionalnej.

Na pytanie o tytuły, które należy wznowić albo uzupełnić o najnowszą literaturę, odpowiedziało tylko 6 (15,0 %) bibliotek.

Oto tytuły:

- Literacka Nagroda Nobla,
- Ochrona środowiska,
- Epoki literackie,
- Środowisko literackie Opolszczyzny.

Zaledwie 19 bibliotek podało swoje propozycje do planu wydawniczego na 1993 rok. Sugerowały opracowanie zestawień na następujące tematy: ochrona środowiska (8 bibliotek), prywatyzacja przedsiębiorstw, mniejszości narodowe, tradycje na Śląsku, przemiany ustrojowe. Wszystkie biblioteki stwierdzają, że ilość przesłanych egzemplarzy poszczególnych tytułów jest wystarczająca.

BIULETYN INFORMACYJNY. Propozycje zakupu zbiorów...

Zdecydowana większość bibliotek wydała "Biuletynowi..." pozytywną ocenę. Potwierdziło jego przydatność w pracy 35 (87,5 %) respondentów. Wśród 5 (12,5 %) bibliotek nie czytających "Biuletynu..." przeważają MiGBP.

Podsumowanie wielowariantowej odpowiedzi na pytanie o wprowadzenie ewentualnych zmian do wydawnictw przedstawia tabela:

Biuletyn powinien	tak	nie	nie mam zdania
- ukazywać się częściej	21 (52,5 %)	11 (27,5 %)	8 (20,0 %)
- zmienić nazwę	-	21 (52,5 %)	19 (47,5 %)
- rozszerzyć zakres tematyczny	14 (35,0 %)	9 (22,5 %)	17 (42,5 %)
- przestać się ukazywać	-	22 (55,0 %)	18 (45,0 %)
- zmienić szatę graficzną	-	16 (40,0 %)	24 (60,0 %)
- ukazywać się w większym nakładzie	3 (7,5 %)	12 (30,0 %)	25 (62,5 %)

Biblioteki nie uzasadniają swoich wypowiedzi, oprócz jednej, która proponuje zamieszczać więcej dodatkowych informacji o nowościach video.

KALENDARZ ROCZNIC I WYDARZEŃ

Wszystkie biblioteki uznały, że wydawnictwo powinno być nadal wydawane.

Za wprowadzeniem szerszych omówień postaci i wydarzeń opowiedziało się 31 (77,5 %) bibliotek. Bardzo niske wyniki przyniosło pytanie o wskazanie ewentualnych innych zmian, które należy wprowadzić do kalendarza. Większość uczestników ankiety - 29 (72,5 %), pozostawiło pytanie bez odpowiedzi. Należy sądzić, że są to biblioteki, które akceptują wydawnictwo w obecnej postaci. Pozostałych 11 (27,5 %) bibliotek proponuje wprowadzenie omówień rocznicowych wydarzeń regionalnych, wydarzeń politycznych i historycznych. Powyższe wypowiedzi budzą zdziwienie. Czyżby respondenci nie byli zorientowani w zawartości omawianego wydawnictwa? Sprawom regionu, od kilku już lat poświęcony jest odrębny dział w "Kalendarzu...", natomiast wydarzenia polityczne i historyczne możemy jedynie uszczegółwić.

PODSUMOWANIE

Przeanalizowany materiał nasuwa szereg refleksji. Wyniki badań i wnioski z nich płynące są bez wątpienia jedynie zasygnalizowaniem problemu, który wymaga głębszej analizy. Nasze obserwacje pozwalają jednak na sformułowanie pewnych propozycji w tym względzie, przynajmniej

na dzisiaj.

Potwierdzają się w ankiетowych obserwacjach i niejednokrotnie już sygnalizowane wcześniej pewne rozbieżności między założeniami wydawców a potrzebami odbiorców, wyrażające się głównie w stosunkowo słabym wykorzystaniu szczególnie niektórych grup wydawnictw WBP.

Badania ujawniły, że biblioteki poszukują przede wszystkim informacji faktograficznych, stąd zapewne duża popularność "Kalendarza rocznic i wydarzeń" i "Biuletynu Informacyjnego...". Znacznie rzadziej natomiast sięgają do wydawnictw bibliograficznych. Potwierdziła się tu wyraźnie zależność częstotliwości wykorzystywania w pracy informacyjnej różnego typu bibliografii (od regionalnej poprzez poradniki do zestawień bibliograficznych) od kompletności księgozbiorów podręcznych i ilości tytułów prenumerowanych w bibliotekach czasopism.

Obserwowane w ostatnich latach znaczne ograniczenia finansowe bibliotek, pociągają za sobą drastyczne zmniejszenie się ilości kupowanych wydawnictw informacyjnych, w tym przede wszystkim ilości prenumerowanych tytułów czasopism. Zmniejsza to w oczywisty sposób szanse użytkowników w dotarciu do cytowanych w bibliografiach dokumentów.

Uważamy, że ta niekorzystna sytuacja, w jakiej znalazły się biblioteki samorządowe, nie zwalnia nas od wydawania drukiem dzisiaj najmniej popularnych wydawnictw informacji pośredniej - zestawień bibliograficznych. Musimy natomiast wybrać formę coraz powszechniej akceptowaną w bibliotekach - zestawienia wzbogaconego o wiadomości faktograficzne. Będziemy sukcesywnie przechodzić na wydawanie zestawień bibliograficznych rozszerzonych o odbitki kserograficzne najbardziej istotnych artykułów cytowanych w opisach. Mamy nadzieję, że chociaż w części zła-

godzi to problem braku czasopism w bibliotekach.

Wierzimy również, że już w niedalekiej przyszłości biblioteki znacznie przychylniej ocenią wartość informacyjną "Bibliografii Województwa Opolskiego". Dzięki zastosowaniu komputera w pracach redakcyjnych, są szanse na wyraźne przyspieszenie ukazywania się drukiem kolejnych roczników. Największy więc zarzut (nierytmiczność wydawania) pod adresem tego wydawnictwa straci na aktualności.

Wychodząc na przeciw sugestiom bibliotek, zmieniliśmy częstotliwość wydawania "Pomagamy sobie w pracy" - na kwartalnik. Chcemy także sukcesywnie przemodelowywać strukturę pisma.

Istotną sprawą będzie weryfikacja dotychczasowych nakładów opracowywanych wydawnictw. Zmusi nas do tego znacznie zmniejszona liczba zamówień ze strony bibliotek.

Chociaż obecne wyniki ankiety nie w pełni nas zadowolają, to jednak zarysowany został pewien obraz funkcjonowania wydawnictw WBP w bibliotekach samorządowych, który niewątpliwie będzie wskazówką na przyszłość dla zespołów redakcyjnych opracowujących poszczególne rodzaje wydawnictw.

ANKIETA

Prowadzimy badania ankietowe nad przydatnością w pracy bibliotek publicznych wydawnictw opracowanych w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu.

Badania mają odpowiedzieć nam na pytania:

1. Jaki jest stopień i charakter wykorzystania wydawnictw WBP w ich obecnym kształcie ?
2. Jakie są oczekiwania i postulaty użytkowników dotyczące ulepszenia metod i wzbogacenia wartości informacyjnych tychże wydawnictw ?

Opinie państwa pomogą nam również zweryfikować plan wydawniczy na 1993 rok.

Liczymy na przemyślane i rzetelne odpowiedzi !

_____ Biblioteka Publiczna w _____

1. Jaka rolę w pracy Biblioteki odgrywają wydawnictwa WBP w Opolu ?
  - a) pierwszoplanową
  - b) ważną
  - c) niewielką
  - d) żadną
2. Jak często korzysta Pani z wydawnictw WBP ?
  - a) na bieżąco
  - b) często
  - c) czasami

- c) zbyt duża szczegółowość bibliografii
  - d) skomplikowany układ materiału
  - e) zbyt dużo odsyłaczy
  - f) indeks przedmiotowy zbyt ogólny
  - g) brak zróżnicowanej czcionki dla poszczególnych elementów pozycji bibliograficznych
  - h) inne (jakie ?)
-
-

(podkreślić)

3. W jakim stopniu BWO jest wykorzystywana do wyszukiwania informacji o własnej miejscowości ?

- a) jest najważniejszym i pierwszym źródłem informacji po jakie sięgam
- b) stanowi jedno ze źródeł
- c) nie jest wykorzystywana

4. Jeśli nie jest wykorzystywana do wyszukiwania informacji, to dlaczego ?

- a) dotychczas nie znalazłam informacji o mojej miejscowości
  - b) zamieszczone informacje są mało znaczące
  - c) inne (jakie ?)
-
-

(podkreślić)

Pytania dotyczą "Pomagamy sobie w pracy"

1. Czy forma prezentacji materiałów w czasopiśmie jest właściwa ?

tak

nie

2. Jak ocenia Pani "Pomagamy sobie w pracy" na tle innych czasopism bibliotekarskich ?

a) pozytywnie

b) negatywnie

c) nie mam zdania

3. Jeśli ocena czasopisma jest pozytywna, to w czym wyraża się jego największa wartość ?

a) pomoc w realizacji bieżących zadań bibliotecznych - organizacja i technika pracy

b) pomoc w samokształceniu

c) dostarczanie cennych wskazówek praktycznych (konspekty lekcji, montaże, zestawy bibliograficzne)

d) inne (jakie ?)

---

4. Czy uważa Pani, że ze względu na nową sytuację, w jakiej znalazły się biblioteki samorządowe należy przemodelować formę redakcyjną czasopisma ?

tak

nie

5. Jeśli tak, to zmiany powinny dotyczyć:

a) częstotliwości

1. kwartalnik

2. półrocznik

b) objętości

c) szaty graficznej

d) wprowadzenia nowych działów - jakich ?

---

e) rozszerzenia zakresu tematycznego - na jakie treści zwrócić szczególną uwagę ?

Pytania dotyczą zestawień bibliograficznych

1. Proszę podać przyczyny trudności (jeśli takie są) występujące przy korzystaniu z zestawień (poradników) bibliograficznych ?

a) niewłaściwa tematyka

b) zbyt duża szczegółowość materiału

c) brak w bibliotece czasopism cytowanych w zestawieniach

d) brak adnotacji

e) zbyt ogólnikowo opracowane wstępy (przedmowy)

f) inne (jakie ?)

---

2. Zestawienia dotyczące jakich tematów są najczęściej wykorzystywane w bibliotece ?

- proszę wymienić

---

3. Czy jest takie zestawienie (poradnik), który należałoby wznowić albo uzupełnić o najnowszą literaturę ?

tak

nie

- jeśli "tak", proszę podać jaki to zestaw (poradnik), podać tytuł(y):

---

4. Proszę zasugerować tematykę zestawień (poradników), które należy uwzględnić w planie wydawniczym na 1993 rok

---

---

5. Czy ilość otrzymywanych przez bibliotekę egzemplarzy danego tytułu zestawienia jest wystarczająca ?

tak

nie

- jeśli "nie", to ile ? _____

Wojewódzkiej i Miejskiej
Biblioteki Publicznej
im. Emanuela Smolki
w Opolu
oddział w Rogowie

EX * LIBRIS

WOTEWÓDZKIEJ
I MIEJSKIEJ
BIBLIOTEKI
PUBLICZNEJ
M. MANUELA SIMÓKI
W OPOLU

Piotr Polus

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Nowe czasopisma informujące o książkach (omówienie)

W ostatnich trzech latach na rynku wydawniczym pojawiło się kilka nowych, ciekawie redagowanych czasopism poświęconych nowościom książkowym. Ich głównym odbiorcą są instytucje zajmujące się wydawaniem i sprzedażą książek. Czasopisma te mogą być również użyteczne w bibliotekach, głównie w procesie gromadzenia zbiorów. Inne czasopisma zajmujące się problematyką książki są na ogół dobrze znane bibliotekarzom i dlatego zostały pominięte w prezentowanym omówieniu.

"EX-LIBRIS"

Miesięcznik, bezpłatny dodatek do "Życia Warszawy" wydawany przy współudziale Fundacji Inicjatyw Międzynarodowych. Czasopismo kontynuuje tradycje "Obiegu bez Cenzury", zaczęło się

ukazywać pod koniec 1990 r. W "Ex-librisie" publikowane są obszernie omówienia i recenzje książek, które ostatnio ukazały się na rynku księgarskim. Redakcja starannie dobiera autorów, artykuły zamieszczali w tym periodyku m.in. Marek Adamiec, Grażyna Borkowska, Adam Bromberg (już nie żyjący), Tomasz Jastrun, Czesław Miłosz, Agnieszka Osiecka, Andrzej Rostocki...

Stale działają: "Książka miesiąca", "Noty i knoty", "Polemiki", "Lista rankingowa książek" najlepiej sprzedających się w danym miesiącu, "Nowości".

Opisy bibliograficzne książek zamieszczane w dziale "Nowości" składają się z następujących elementów: autor, tytuł, podtytuł, kolejność wydania, rok wydania, liczba stron, cena zbytu.

Adres redakcji:

ul. Obrońców 12

03-933 Warszawa, tel.-fax 17-54-34

"INFORMATOR O KSIĄŻKACH"

Czasopismo wydawane od 1993 r. przez Składnicę Księgarską, kolportowane bezpłatnie i nie posiadające określonej częstotliwości. "Informator" ma wypełnić lukę po "Zapowiedziach Wydawniczych", składa się z trzech działów:

1. Informator Składnicy Księgarskiej
2. Zapowiedzi Wydawnicze - Książki w Druku
3. Nowości Księgarskie

Opisy bibliograficzne książek zamieszczane w "Informatorze" uszeregowane są wg działów UKD i sporządzane zgodnie z obowiązującą normą. Niektóre z nich zawierają ISBN oraz uzupełnione są adnotacją treściową.

Adres redakcji:

Składnica Księgarska

Księgarski Ośrodek Bibliograficzny

**INFORMATOR
O KSIĄŻKACH**

ul. Mazowiecka 9

00-052 Warszawa, tel. 26-44-31, w. 121

"MEGARON. BIULETYN NOWOŚCI WYDAWNICZYCH"

Miesięcznik, którego pierwszy numer ukazał się w maju 1992 r. Czasopismo ma charakter reklamowy. Skierowane jest głównie do księgarzy i hurtowni książek.

**biuletyn nowości
wydawniczych**

Książki prezentowane na łamach tego periodyku omawiane są w wydawnictw. Przy każdej z opisywanych książek zamieszczono jej kolorową fotografię.

Opisy bibliograficzne składają się z następujących elementów: autor, tytuł, wydawca, liczba stron, rodzaj oprawy, wielkość w mm, cena. Każda z prezentowanych książek opatrzona jest krótszą lub dłuższą adnotacją treściową.

Od 1993 r. w czasopiśmie tym zaczęto publikować również zapowiedzi wydawnicze sporządzone na podstawie informacji otrzymanych od wydawców oraz z Biura ISBN. W "Megaronie" prezentowane są również wywiady z ludźmi pracującymi na co dzień z książką oraz artykuły problemowe dotyczące branży wydawniczo-księgarskiej.

Adres redakcji:

Biuro Marketingowe MEGARON sp. z o.o.

ul. Klasztorna 24 / 25

61-799 Poznań

tel. (0-61) 52-86-91

fax (0-61) 52-86-92

- 29 -

"NOTES WYDAWNICZY"

Miesięcznik adresowany do wydawców, dystrybutorów, księgarzy, bibliotekarzy oraz osób profesjonalnie zajmujących się problematyką książki w Polsce i na świecie.

6 **NOTES
WYDAWNICZY**

Pierwszy numer "Notesu" ukazał się w maju 1992 r. Stałe działy to:

"Bestseller" - publikowana w nim jest lista rankingowa najlepiej sprzedających się książek w danym miesiącu.

"Klub Ex-librisu" - dział ten przedstawia sylwetki i dorobek wyróżniających się wydawnictw.

"Witryna" - prezentuje obszerne informacje o najlepszych księgarniach.

"Biblioteki" - w dziale tym opisywane są m.in. działania bibliotek dotyczące czytelnictwa oraz sytuacji bibliotek w zakresie gromadzenia zbiorów na tle zmieniającego się rynku wydawniczego i księgarskiego.

"Nowości" - najobszerniejszy dział, zajmujący ok. 30% objętości miesięcznika.

Opisy bibliograficzne zamieszczane są bezpłatnie na podstawie informacji nadesłanych przez wydawnictwa. Przy opisach zamieszczane są ISBN oraz ceny książek: zbytu, katalogowa, hurtowa lub detaliczna.

"Kurier IPS" - prezentuje zagraniczną literaturę naukową, techniczną i medyczną. Są to książki i czasopisma oferowane przez współwydawcę "Notesu", firmę International Publishing Service.

Oprócz wymienionych działów w "Notesie Wydawniczym" zamieszczane są reklamy i ogłoszenia skierowane do księgarzy, hurtowni książek, wydawnictw, bibliotek oraz zakładów poligraficznych.

Adres redakcji:

ul. Obronców 12

03-933 Warszawa

tel. / fax 17-54-34

"NOWOŚCI WYDAWNICZE. PROPOZYCJE ZAKUPU ZBIORÓW DLA BIBLIOTEK PUBLICZNYCH"

Pierwszy numer "Nowości Wydawniczych" ukazał się w styczniu 1991 r. Czasopismo wydawane jest przez WBP w Opolu i skierowane do bibliotek publicznych stopnia podstawowego woj. opolskiego.

**NOWOŚCI
WYDAWNICZE**

Rok II Nr 2(81)

mกราคม - listopad 1993

**Propozycje zakupu zbiorów
dla bibliotek publicznych**

W latach 1991/1992 wychodziło jako miesięcznik, a obecnie zmieniono jego częstotliwość na dwumiesięcznik. Głównym powodem powstania "Nowości" było wypełnienie luki informacyjnej dotyczącej rynku księgarskiego w woj. opolskim. Czasopismo dostarczane jest bibliotekom bezpłatnie, a jego nakład nie przekracza 100 egz. Opisywane w nim książki, czasopisma i wideokasety dobierane są pod kątem ich przydatności w bibliotekach publicznych. Wszystkie opisy bibliograficzne sporządzane są z autopsji.

Główne działy "Nowości Wydawniczych" to:

I. Książki

- 1. Książki dla dorosłych**
- 2. Książki dla dzieci i młodzieży**
- 3. Książki pomocne w nauce**
- 4. Literatura popularnonaukowa**
- 5. Propozycje do księgozbioru podręcznego i regionalnego**

II. Czasopisma

III. Wideokasety

IV. Informacje różne

W periodyku tym zamieszczane są również informacje dotyczące działalności WBP w Opolu, adresy hurtowni, księgarń i wydawnictw, przedruki z czasopism ogólnopolskich dotyczące sytuacji książki i bibliotek.

Adres redakcji:

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E.Smolki

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

ul. Piastowska 18-19

45-081 Opole

tel. 372-25, w. 235

WYSTAWA

PUBLICYSTYKA KAMIENIA
NIE ŁUPANEGO

OBRAZY - FIGURKI I OSOBLIWOŚCI Z KAMIENIA
NATURALNEGO I INNYCH MATERIAŁÓW

MUSZLE
Z MÓRZ I OCEANÓW

WYSTAWA Z KOLEKCYI
BOGUSŁAWA BIJAKA

Teresa Mazur

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Organizacja wystaw ze zbiorów nie będących własnością biblioteki

Jednym z najprostszych, a zarazem najbardziej popularnych sposobów promocji biblioteki i zaznaczenia jej aktywnej obecności w środowisku jest organizacja wystaw. Wszystkie biblioteki, małe i duże urządzają różnego rodzaju ekspozycje. W przypadku małych bibliotek są to zazwyczaj niewielkie wystawki książek, mające na celu popularyzację publikacji bieżąco wpływających do bibliotek. Inną dość popularną formą jest sporządzanie wystawek i gazetek okolicznościowych, nawiązujących do rocznic lub jubileuszów.

W większych bibliotekach posiadających sale wystawowe urządza się wystawy problemowe stałe lub okresowe, obrazujące np. historię lub stan obecny określonej dziedziny wiedzy, dorobek kulturalny miasta, epoki itp. Najczęściej są to wystawy organizowane ze zbiorów własnych biblioteki.

Duże biblioteki nie mają problemu z urządzaniem wystaw, często wymieniają się między sobą ekspozycjami, a nawet sprowadzają gotowe już wystawy odpłatnie.

Jakie wystawy mają zatem prezentować biblioteki małe, działające w niewielkich miejscowościach, których zbiory są szczupłe, a lokal często ciasny i na pierwszy rzut oka nie nadający się do tego typu działalności?

Wystawy organizowane w bibliotekach wiejskich wcale nie muszą być duże i okazałe. Przede wszystkim powinny być ciekawe, trafiające do gustów

i zainteresowań potencjalnych odbiorców. Nie muszą też być związane z podstawową działalnością biblioteki.

Zainteresowanie, jakim cieszą się w bibliotekach publicznych województwa opolskiego dwie niewielkie wystawy objazdowe zorganizowane przez WBP w Opolu, świadczy o zapotrzebowaniu na tego typu działalność.

Obie ekspozycje, wypożyczane bibliotekom nieodpłatnie, nie są związane tematycznie z działalnością bibliotek. Jedną z nich to bogata kolekcja muszli małż i ślimaków oraz drobnej fauny morskiej zgromadzonych przez Bogusława Bujaka. Nosi ona tytuł "Muszle z mórz i oceanów", mieści się w czterech gablotach. Cała oprawa wystawy, a więc gabloty, napisy informacyjne, teksty objaśniające, plakaty itp. zostały przygotowane przez Dział Instrukcyjno-Methodyczny w porozumieniu z właścicielem kolekcji.

Druga z wystaw zatytułowana "Publicystyka Kamienia Nie Łupanego" jest własnością Ryszarda Hładki, znanego dziennikarza i artysty amatora. Ryszard Hładko poprzez odpowiedni dobór i łączenie kamieni, drewna, elementów kostnych zwierząt i ryb uzyskuje ciekawe efekty plastyczne. Jego rzeźby i obrazy przedstawiają znanych polityków, postaci historyczne i legendarne, zwierzęta. Wystawa jest bardzo kameralna, zajmuje niewiele miejsca i może być eksponowana w każdych warunkach. Należy dodać, że jej autor przy okazji otwarcia wystawy, w formie ciekawej gawędy opowiada o swoich dokonaniach plastycznych. A że jest świetnym gawędziarzem i potrafi zachęcić do tej formy spędzania wolnego czasu, znalazł już wielu naśladowców.

Podobne wystawy mogą być organizowane przez biblioteki samodzielnie. W każdym bowiem środowisku znajdują się artyści amatorzy - malarze, rzeźbiarze, fotograficy oraz kolekcjonerzy - filateliści, zbieracze widokówek, antyków, exlibrisów, etykiet zapalczanych, modeli...

Organizacja zatem wystawy ze zbiorów nie będących własnością biblioteki nie

powinna nastrożać specjalnych trudności, jeżeli spełnionych zostanie kilka warunków, które pozwolą na uniknięcie chaosu i eliminację ewentualnych nieprzyjemności wynikających z faktu przejęcia na pewien czas cudzej własności.

Proponowany tok postępowania:

- przeprowadzenie rozeznania środowiska,
w celu uzyskania informacji o osobach lub instytucjach mogących powierzyć swoje zbiory bibliotece,
- po odszukaniu właściwych osób lub instytucji złożenie im wstępnej propozycji zorganizowania wystawy,
- w przypadku przyjęcia propozycji, należy omówić warunki jakie powinny spełnić obie strony, aby wystawa mogła dojść do skutku.
Najważniejsze z nich to:
  - a. cel wystawy,
  - b. miejsce wystawy w bibliotece (hol, wypożyczalnia, czytelnia),
  - c. czas trwania wystawy,
  - d. sporządzenie umowy między stronami. Umowa powinna zawierać spis eksponatów, określać ich wartość, precyzować warunki, jakie musi spełniać biblioteka, aby właściwie zabezpieczyć powierzone zbiory i pokryć ewentualne szkody.

Aby organizacja wystawy przebiegała sprawnie należy opracować scenariusz, czyli szczegółowy plan określający sposób zgrupowania i układ eksponatów. Scenariusz winien obejmować:

- dokładnie sprecyzowany temat główny,
- cel, jaki chcemy poprzez wystawę osiągnąć,
- podział tematu głównego na zagadnienia (działy wystawy) i tematy pomocnicze (tytuły, nazwy poszczególnych działów wystawy),

- wykaz literatury związanej z tematem głównym i tematami pomocniczymi,
- szczegółowy spis wszystkich eksponatów prezentowanych na wystawie i określenie ich formy (książka, artykuł, mapa, fotografia itp.),
- sposób i kolejność rozmieszczenia eksponatów (prezentacja w gablotach, na stołach, na regałach, itp.),
- treść napisów, podpisów, objaśnień odnoszących się do poszczególnych eksponatów lub działów wystawy, ich format i technikę wykonania.
- formę zewnętrzną i oprawę plastyczną ekspozycji,
- wykaz elementów uzupełniających, które ze względu na estetykę ekspozycji mają być włączone do wystawy,
- zadania organizacyjne związane z tworzeniem wystawy (montaż i demontaż wystawy, zabezpieczenie eksponatów, sposób rozreklamowania wystawy),
- plandziałań kulturalno-oświatowych nawiązujących do treści wystawy (np. plan odczytów, spotkań itp.),
- kosztorys wystawy, czyli zestawienie wydatków związanych z organizacją wystawy (np. koszty wykonania elementów wystawy, transportu, propagandy wystawy, akcji kulturalno-oświatowej).

Należy także pamiętać, że każda wystawa powinna posiadać własną dokumentację. Część z tej dokumentacji składa się z elementów już wcześniej omówionych: scenariusza i umowy dotyczącej przejęcia przez bibliotekę eksponatów. Inne dokumenty to księga pamiątkowa, dane dotyczące liczby osób zwiedzających wystawę, wycinki prasowe dotyczące wystawy itp.

*Przykład dokumentu - wykazu eksponatów wraz z deklaracją
o odpowiedzialności materialnej przygotowanego przez autora wystawy
Ryszarda Hładkę pt. "Publicystyka Kamienia Nie Łupanego"*

Spis eksponatów

I. Figurki w gablocie

1. Bliźniaki - miniat.
2. Pingwin z rybką
3. Japoneczka - miniat.
4. Chleba naszego
5. Czego się gapisz?
6. Rodzinka - miniat.
7. Wiosna się przeży
8. Rozpacz starego Żyda
9. Poczwarek z kaczko-kobietką
10. Babcia z byczkiem
11. Więzień
12. Sportowiec
13. Dojenie byka
14. Droga mleczna
15. Siedzący baran
16. Buciorek - turysta
17. Geriatria - Wesole życie staruszka
18. Autoportret
19. Dziewczyna z kozą
20. Koziołek - Matolek

21. Postać z krową
22. Witamina
23. Playboy z babką na dywanie
24. Para staruszków (surowiec)
25. Para staruszków (surowiec)
26. Oficer

II. Figury duże złożone:

1. Jeden Budrys i trzy Laszki
2. Wiktoria wiedeńska 1683
3. Turniej rycerski

III. Obrazy i struktury wiszące:

1. Golgota - Krucyfiks
2. Kleopatra
3. Rogata dusza - autoportret
4. Rezultat doktryn
5. Sawanna - duża
6. Sawanna - mała
7. Piastowski orzeł z Opolankami
8. Mastodonty
9. Wojna
10. Konkury
11. Orzeł piastowski mały
12. Szejk przed cesarzem
13. Byczek z krowami
14. Corrida
15. Rodzinne zdjęcie
16. Poszła Karolinka

17. Orzeł piastowski - majestatyczny

18. Polskie Piekło

Uwaga: obrazy mniejsze można ułożyć w gablocie w jej dolnych partiach!

Za powierzone na wystawę zbiory przyjmuję pełną odpowiedzialność.
W przypadku zniszczenia lub zaginięcia eksponatu zobowiązuję się zapłacić
jego równowartość.

Opole.....19.....r.

.....
Pieczętka i czytelny podpis
organizatora wystawy

Regir: 3 Kapalka

Dział Informacyjno-Bibliograficzny

Jan Twardowski

(Zestawienie bibliograficzne)

Jan Twardowski urodził się 1 czerwca 1916 roku w Warszawie. Uczęszczał do Gimnazjum im. Tadeusza Czackiego. Debiutował jako poeta w 1935 roku na łamach międzyszkolnego pisma "Kuznia Młodych", którego był współredaktorem. Młodzieńczy zbiorek poezji "Powrót Andersa" opublikował w 1937 roku. W tym samym roku rozpoczął studia polonistyczne na Uniwersytecie Warszawskim.

W czasie wojny, jako żołnierz AK, brał udział w powstaniu warszawskim. Studia polonistyczne ukończył w 1947 r., a rok później seminarium duchowne, przyjmując święcenia kapłańskie.

Pracował jako katecheta w Państwowej Szkole Specjalnej dla dzieci upośledzonych w Żbikowie i Pruszkowie, wykładał w Gimnazjum Adolfa Sowińskiego na Woli. Od lat jest księdzem kapelanem w kościele S.S. Wizytek.

Poetycki debiut książkowy Jana Twardowskiego po wojnie, to wiersze wydane w 1959 r. Wiersze poety były tłumaczone na języki: angielski, francuski, niemiecki, włoski i szwedzki.

"Jan Twardowski jest jednym z najwybitniejszych polskich poetów współczesnych. Jego poezję wpisuje się w nurt liryki religijnej, jakby to cokolwiek wyjaśniało. A przecież nie wyjaśnia. Istnieje poezja wielka, wybitna i zła, a w literaturze wielkiej i wybitnej to, co święte, i to, co literackie, jest nie do rozplątania."

(Krzysztof Myszkowski: Sam obok siebie. "Odra" 1988 nr 6 s. 38-41)

W jarzębinach

krwę płynie z Twojego boku
wakacje a taki blady
i właśnie dlatego wierzę
żeś wszechmogący słaby
że w jarzębinach wisisz
dzwońce Cię podziobały
właśnie dlatego kocham
że jesteś wielki mały

rozeszły się całkiem drogi
zgubiło się odkryło
pozostał człowiek i Pan Bóg
mój grzech moja miłość

(Z tomu "Sumienie ruszyło i inne wiersze")

"Poezja Jana Twardowskiego od lat urzeka swoim niepowtarzalnym klimatem, który tylko na pierwszy rzut oka wydaje się umiarkowany. Wrzeczywistości każdy nieomal utwór poety, pozornie prosty i uladzony, kryje w sobie prawdziwe ostre dramaty, całą drapieżność i ezoteryczność świata. Poezję Twardowskiego przyrównałbym do świeżej blizny, pod którą słychać szybkie pulsowanie krwi."

Janusz Koryl: W cieniu uśmiechniętej wiary.
"Polonistyka" 1990 nr 10 s. 515 - 526, il.

przeciw sobie

Pomódl się o to czego nie chcesz wcale
czego się boisz jak wiewiórka deszczu
przed czym uciekasz jak gęś coraz dalej
przed czym drżysz jak w jesionce bez podpinki zimą
przed czym się bronisz obiema szczękami

zaczynij się wreszcie modlić przeciw sobie
o to największe co przychodzi samo

(Z tomu "Nie przyszedłem pana nawracać")

"Cała twórczość poety - księdza wypływa ze źródła, jakim jest wiara i religia. Jest to poezja pełna prostoty, ufności i wiary w dobro oraz wartość świata, poezja, która "odnawia, odświeża religię, przedstawia ją jako przeżycie ludzkiego serca, ma w sobie coś z czystości pierwszego chrześcijaństwa" (Anna Kamińska "Twórczość" 1970 nr 3). U podłoża poezji Jana Twardowskiego leży franciszkańska postawa wobec świata i jego spraw - miłość i braterski stosunek do wszystkiego co żyje i otacza człowieka, dostrzeganie wartości w najdrobniejszych cząstkach nieogarnionej ludzkim umysłem (jedynie miłością) rzeczywistości."

Katarzyna Nowak: Z polskiej poezji współczesnej.
Poradnik bibliograficzny. Warszawa 1988, s. 112

który

Który stworzyłeś

pasikonika jak szmaragd z oczami na przednich nogach
czerwoną trajkotkę z wąsami na głowie
bociana gimnastykującego się na łące
kruka niosącego brodę z dłuższych piór
barana znającego tylko drugą literę łacińskiego alfabetu
kolibra lecącego tyłem
słonia wstydzącego się umierać może dlatego że taki duży
osła aż tak miłego że głupiego
kowalika chodzącego do góry ogonem
zresztą wszystkich co nie wiedzą dlaczego ale wiedzą jak
kanciaste orzeszki buku co pękają tylko na czworo
anioła po nieobecnej stronie - bez własnego pogrzebu z braku ciała
żabę grającą jak nakręcony budzik
nieśmiertelniki wędzące - więc prawdziwe i nieprawdziwe
dyskretną rozpacz jak pogodne krakanie
logiczną formułkę nad przepaścią
niezawinioną winę
psiaka z półopadniętym uchem
tę jak skrócony rachunek
chyba jeszcze nie powstał na serio świat
jeszcze trwa Twój uśmiech niedokończony

(Z tomu "Poezje wybrane")

Twórczość
(w układzie chronologicznym)

1. **Wiersze.** - Poznań: Pallotinum, 1959. - 88 s.
Rec.: Wojnicka D., *Za i Przeciw* 1960 nr 20 s. 4; Strzębski Z., *Więź* 1960 nr 5 s. 125 - 130
2. **Znaki ufności.** - Kraków: Znak, 1970. - 110 s.
Rec.: Kamińska A., *Tygodnik Powszechny* 1971 nr 10 s. 2 - 3;
Żukrowski W., *Nowe Książki* 1971 nr 9 s. 581 - 582
3. **Poezje wybrane** / Wyboru dokonał i wstępem opatrzył autor.
- Warszawa: Ludowa Spółdz. Wydawn., 1979. - 147 s. (Biblioteka Poetów)
Rec.: Pienkosz K., *Literatura* 1980 nr 9 s. 12; Umiński Z., *Kierunki* 1980 nr 35 s. 10
4. **Niebieskie okulary.** Kraków: Znak, 1980. - 166 s.
Rec.: Fiut A., *Tygodnik Powszechny* 1981 nr 17 s. 3; Skibiński Z., *Osnowa* 1982 nr 2 s. 134 - 138
5. **Rachunek dla dorosłego.** - Warszawa: Ludowa Spółdz. Wydawn., 1982. - 188 s.
Rec.: Odachowska-Zielińska E., *Nowe Książki* 1983 nr 3 s. 10 - 12, il.;
Sterna-Wachowiak S., *Twórczość* 1983 nr 8 s. 114 - 117
6. **Który stwarzasz jagody:** wiersze wybrane / wyboru dokonał A. Kaliszewski. - Kraków; Wrocław: Wydawn. Literackie 1983. - 217 s.
Rec.: Skwarnicki M., *Tygodnik Powszechny* 1983 nr 48 s. 8; Lector, *Opole* 1984 nr 1 s. 16, 27; Polanowski T., *Akcent* 1984 nr 1 s. 125 - 129
Wyd. 2: 1988
Rec.: Koryl J., *Zycie Literackie* 1988 nr 43 s. 10, il.
Wyd. 3: 1990
7. **Na osiołku.** - Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL, 1986. - 54, [2] s.
Rec.: Pienkosz K., *Literatura* 1986 nr 9 s. 57 - 58; Smaszcz W., *Kierunki* 1987 nr 1 s. 10, il.; Kubicki R., *Przegląd Powszechny* 1987 nr 6 s. 458-460
8. **Nie przyszedłem pana nawracać.** - Warszawa: Wydaw. Archidiecezji Warszawskiej, 1986. - 432 s.

- Rec.: Pienkosz K., *Przegląd Katolicki* 1987 nr 10 s. 3; Pieszczachowicz J., *Nowe Książki* 1987 nr 3 s. 95 - 97, il.
 Wyd. 2: 1989
 Wyd. 4: 1991
 Rec. Filipiak K.J., *Nurt* 1989 nr 10 s. 31
9. **Nowy zeszyt w kratkę**. - Poznań: Pallotinum, 1986. - 175, [1] s.
 Rec.: Galińska Iwona, *Wiara i Odpowiedzialność* 1987 nr 12 s. 138 - 140;
 Żychiewicz T., *Tygodnik Powszechny* 1987 nr 8 s. 6
10. **Zapisane w brulionie**. - Warszawa: Wydawn. Archidiecezji Warszawskiej, - 1986. - 64 s.
11. **Patyki i patyczki**. - Warszawa: Wydawn. Archidiecezji Warszawskiej, 1987. - 188, [28] s.
 Wyd. 3: 1988
 Rec.: Isakiewicz L., *Nowe Książki* 1988 nr 9 s. 46; Leszczyński G., *Przegląd Katolicki* 1988 nr 7 s. 6
12. **Droga Krzyżowa: [czternaście przystanków smutnych przed jednym wesółym]**. / Il. J.Ksycińska. - Poznań: Księgarnia św. Wojciecha, 1989. - 34 s.
 Wyd. 2: 1990
13. **Sumienie ruszyło**. - Warszawa: Wydawn. Archidiecezji Warszawskiej, 1989. - 48 s.
 Rec.: Smaszcz W., *Kierunki* 1989 nr 42 s. 11, il.
14. **Sumienie ruszyło i nowe wiersze**. - Warszawa: Wydawn. Archidiecezji Warszawskiej, 1990. - 72, [4] s.
 Rec.: Karwała M., *Tygodnik Powszechny* 1991 nr 5 s. 5
15. **Tak ludzka**. / Wybór i oprac. A.Iwanowska; postł. J.Kotarska /. - Poznań: Księgarnia św. Wojciecha, 1990. - 86, [2] s.
 Rec.: Zarebianka D., *Dekada Literacka* 1991 nr 32 s. 9
16. **Nie bój się kochać**. / Wybór, oprac. i wstęp B.Arsoba; postł. A.Sulikowski /. - Szczecin: Książnica Szczecińska, 1991. - 48 s.
17. **Niecodziennik**. - Kraków: "Maszachaba", 1991. - 54, [1] s.
 Rec.: Żukowski T., *Czas Kultury* 1991 nr [11/12] s. 98 - 99

18. **Uśmiech Pana Boga.** - Warszawa: Nasza Księgarnia, 1991. - 22, [2] s.
Rec.: Leszczyński G., *Guliwer* 1991 nr 2 s. 24 - 25
19. **Wszędy pełno Ciebie...** / Wybór i oprac. A. Iwanowska. - Warszawa:
Wydawn. Archidiecezji Warszawskiej, 1991. - 239 s.
20. **Nie martw się.** / Wybór i oprac. B. Arsoba/. - Szczecin: Książnica
Szczecińska, 1992. - 42, [2] s.
21. **Wiersze.** / Wybór i postł. W. Smaszcz /. Białystok: "Łuk", 1993.
- 390, [1] s.
Wyd. 2: 1993

O Janie Twardowskim na łamach prasy

(wybór za lata 1983 - 1993)

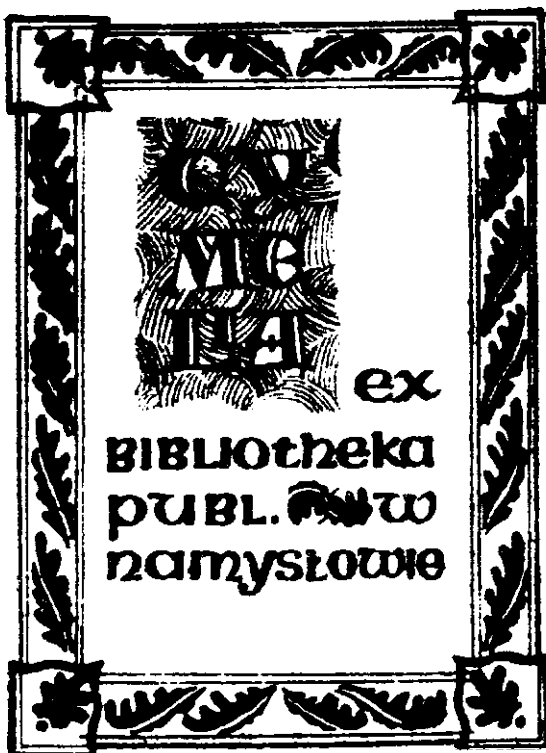
1. **Dybcia K.**: Śmiech to nie grzech. *Więź* 1988 nr 7/8 s. 241 - 258
2. **Furtak J.**: Rozmowa z Niewidzialnym. (Dialogowe aspekty liryki modlitewnej Jana Twardowskiego). *Przegląd Humanistyczny* 1989 nr 2 s. 81 - 95
3. **Galińska I.**: "Nie płacz. To tylko krzyż". (O poezji ks. Jana Twardowskiego). *Ład* 1985 nr 14 s. 7
4. **Giebułtowicz J.**: Liryczny dialog o wierze w poezji Jana Twardowskiego. *Zeszyty Naukowe KUL* 1988 nr 3 s. 35 - 53, sum.
5. **Górski K.**: Jaki Bóg. *Regiony* 1983 nr 1 s. 129 - 136
6. **Hernasowa M.**: Jan Twardowski - własny i szkolny. *Polonistyka* 1992 nr 7/8 s. 473
7. **Hernasowa M., Tomaszewska G.**: Poezja Jana Twardowskiego w szkole. *Acta Universitatis Wratislaviensis* 1986 *Kształc. Jęz.* t. 3 s. 61 - 75
8. **Isakiewicz E.**: Siedem grzechów odwróconych. O poezji ks. Jana Twardowskiego. *Tygodnik Polski* 1983 nr 20 s. 13

9. **Koryl J.:** W cieniu uśmiechniętej wiary. *Polonistyka* 1990 nr 10 s. 515 - 526, il.
10. **Krassowski M.:** Wiara i rozum. *Odrodzenie* 1988 nr 11 s. 10, il.
11. **Marciniak R.:** Śpieszmy się kochać ludzi... *Radar* 1982 nr 36/37 s. 22 - 24, il.
12. **Matywiecki P.:** Myśli o poezji Jana Twardowskiego. *Znak* 1984 nr 1 s. 103 - 116
13. **Myszkowski K.:** Sam obok siebie. *Odra* 1988 nr 6 s. 38 - 41
14. **Nowosielski K.:** Stawiać stopę na wodzie. *W Drodze* 1992 nr 9 s. 33 - 39
15. **Ochelska G.:** Poetycka koncepcja Boga, człowieka i wiary w poezji ks. Jana Twardowskiego. *Ethos* 1989 nr 8 s. 144 - 157
16. **Olszewski T.:** Pokora wiary. O poezji Jana Twardowskiego. *Tygodnik Kulturalny* 1984 nr 3 s. 9, il.
17. **Pieńkosz K.:** Z prostoty i ufności... *Kultura i Życie* 1989 nr 1 s. 3
18. **Pieszczachowicz J.:** W krainie świętego luzu. *Literatura* 1987 nr 8 s. 40 - 44, il.
19. **Pocieja B.:** Jeszcze o poezji. Próby utrwalania. *Ruch Muzyczny* 1987 nr 23 s. 17
20. **Przybylski R.K.:** "Jak się nazywa - to nienazwane". O poezji Jan Twardowskiego. *W Drodze* 1983 nr 5 s. 63 - 71
21. **Sandauer A.:** "Niewiara obok wiary". *Polityka* 1985 nr 7 s. 8, il.
22. **Smaszcz W.:** Ks. Jan Twardowski i dzieci. *Kierunki* 1987 nr 22 s. 12, il.
23. **Smaszcz W.:** Poeta uśmiechniętego Chrystusa. *Kierunki* 1984 nr 36 s. 10, nr 37 s. 9, il.
24. **Sochoń J.:** Poezji troskliwa pokora [Jan Twardowski i Janusz Pasierb]. *Przegląd Powszechny* 1984 nr 2 s. 181 - 193, res.

25. **Szewc P.**: Świat czyli tajemnica. *Radar* 1987 nr 23 s. 18 - 19, il.
26. **Twardowski J.**: Bardzo lubię ludzi. Rozm. **R. Azembski**. *Tygodnik Solidarność* 1991 nr 42 s. 15
27. **Twardowski J.**: Dzielę się wiarą. Rozm. **W. Paszewska**. *W Drodze* 1988 nr 3/4 s. 105 - 109
28. **Twardowski J.**: Który stwarza poezję. Rozm. **J. Sypuła**. *Spotkania* 1993 nr 8 s. 44 - 45, il.
29. **Twardowski J.**: Mówić o Bogu wierszem. Rozm. **T. Jastrun**. *Przegląd Katolicki* 1984 nr 1 s. 6
30. **Twardowski J.**: Za progiem słowa. Rozm. **I. Skąpska**. *W Drodze* 1987 nr 6 s. 60 - 68
31. **Zdanowicz E.**: Poezja kapłańska czy poeci w sutannach. *Tygodnik Polski* 1987 nr 5 s. 10
32. **Zylińska J.**: Ogród. *Znak* 1992 nr 4 s. 111 - 112

Omówienia krytyczno-literackie w pozycjach zwartych

1. **Kwiatkowski J.**: Felietony poetyckie. - Kraków: Wydawn. Literackie, 1982. - 269 s.
2. **Matuszewski R.**: Literatura polska 1939 - 1991. - Warszawa: Wydawn. Szkolne i Pedagogiczne, 1992. - 503, [1] s.
3. **Matuszewski R.**: Z bliska: szkice literackie. - Kraków: Wydawn. Literackie, 1981. - 531 s.
4. **Nowak K.**: Z polskiej poezji współczesnej. Poradniki bibliograficzne. - Warszawa: Biblioteka Narodowa, 1988. - 151, [1] s.
5. **Wiśniewski W.**: Lekcja polskiego. - Warszawa: Oficyna Wydawnicza RYTM, 1993. - 358, [10] s.

ex

BIBLIOTEKA
PUBL. W
NAMYSŁOWIE

Anna Śliwińska

Dział Informacyjno-Bibliograficzny

KALENDARZ ROCZNIC I OBCHODÓW

Przedstawiamy wybór rocznic, akcji i obchodów
na IV kwartał 1993 roku.

PAŹDZIERNIK

1 X

Międzynarodowy Dzień Muzyki
(ustanowiony z inicjatywy Międzynarodowej Rady Muzyki
w 1975 r.)

/55/ 2 X 1938

Wojska polskie wkroczyły na teren Śląska Zaolziańskiego.

/280/ 5 X 1713

Ur. *Denis Diderot*, francuski pisarz, filozof, jeden z głównych przedstawicieli oświecenia, współtwórca Wielkiej Encyklopedii; (zm. 31 VII 1784).

/25/ 10 X 1968

Zm. *Nikifor*, malarz samouk, akwarelista, przedstawiciel prymitywizmu. Władze krynickie nadały mu nazwisko Krynicki od miasta, w którym spędził większą część swego życia.

/180/ 10 X 1813

Ur. **Giuseppe Verdi**, włoski kompozytor operowy, twórca m.in. "Aidy", "Trawiaty", "Don Carlosa"; (zm. 27 I 1901).

/30/ 11 X 1963

Zm. **Jean Cocteau**, francuski poeta, dramaturg, autor powieści i scenariuszy filmowych, malarz, grafik; (ur. 5 VII 1889).

/30/ 11 X 1963

Zm. **Edith Piaf**, właśc. *E.Giovanna Gassion*, francuska piosenkarka; (ur. 19 XII 1915).

/50/ 12 - 13 X 1943

Bitwa pod Lenino, w której udział wzięła I Dywizja Piechoty im. T.Kościuszki.

14 X

Dzień Nauczyciela

/220/ 14 X 1773

W Warszawie powstała Komisja Edukacji Narodowej, pierwsza w Europie centralna świecka władza oświatowa.

/160/ 15 X 1833

Zm. **Michał Kleofas Ogiński**, działacz polityczny, kompozytor m.in. słynnych polonezów; (ur. 25 IX 1765).

/15/ 16 X 1978

Papieżem kościoła rzymsko - katolickiego został kardynał **Karol Wojtyła** przybierając imię **Jana Pawła II**; jest to pierwszy Polak wyniesiony do tej godności.

/100/ 18 X 1893

Zm. **Charles Gounod**, kompozytor francuski, twórca oratoriów, pieśni, licznych oper ("Faust" zyskał światową sławę); (ur. 17 VI 1818)

/70/ 19 X 1923

W Bytomiu powstało Polsko - Katolickie Towarzystwo Szkolne dla Śląska Opolskiego. Prezesem został **Adam Napieralski**.

/260/ 20 X 1733

Ur. **Adam Naruszewicz**, jezuita, historyk, działacz polityczny, współpracownik i nadworny poeta króla Stanisława Augusta, redaktor "Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych"; (zm. 6 VII 1796).

/160/ 21 X 1833

Ur. **Alfred Nobel**, szwedzki chemik i przemysłowiec, wynalazca dynamitu, fundator nagrody swego imienia; (zm. 10 XII 1896)

/45/ 22 X 1948

Zm. **August Hlond**, kardynał, prymas, od 1946 r. organizował polską administrację kościelną na Ziemiach Zachodnich; (ur. 5 VII 1881).

/150/ 23 X 1843

Ur. **Henryk Siemiradzki**, malarz, autor scen obyczajowych z życia Greków i Rzymian; (zm. 23 VIII 1902)

24 X

Dzień Organizacji Narodów Zjednoczonych

/145/ 26 X 1848

W Oleśnie ukazał się pierwszy polski lokalny tygodnik na Opolszczyźnie pt. "**Telegraf Górnośląski**". Ukazywał się do 30 VI 1849 roku.

/90/ 29 X 1903

Ur. **Mieczysław Jastrun**, poeta, prozaik, eseista, tłumacz, współzałożyciel "Kuźnicy"; (zm. 22 II 1983).

/40/ 30 X 1953

Zm. **Imre Kalman**, węgierski kompozytor, twórca operetek m.in. "Księżniczki czardasza", "Hrabiny Maricy"; (ur. 24 X 1882).

LISTOPAD

1 XI

Święto Zmarłych

/100/ **6 XI 1893**

Zm. **Piotr Czajkowski**, wybitny kompozytor rosyjski, twórca oper, baletów, koncertów, pieśni; (ur. 7 V 1840).

/80/ **7 XI 1913**

Ur. **Albert Camus**, francuski powieściopisarz, eseista i dramaturg, autor "Dżumy" i "Upadku", laureat Nagrody Nobla w 1957 roku; (zm. 4 I 1960).

/40/ **8 XI 1953**

Zm. **Iwan Bunin**, rosyjski pisarz i poeta, tłumacz A. Mickiewicza i G. Byrona, laureat Nagrody Nobla w 1933r.; (ur. 22 X 1870)

510/ **10 XI 1483**

Ur. **Marcin Luter**, niemiecki teolog, reformator religijny, teoretyk, przywódca reformacji w 1517 r., twórca luteranizmu; (zm. 18 II 1546).

/80/ 11 XI 1913

Ur. **Zbyszko Bednorz**, prozaik, poeta, wieloletni pracownik Instytutu Śląskiego w Opolu, badacz literatury śląskiej.

W czasie okupacji pracownik Delegatury Rządu Polskiego, redaktor prasy konspiracyjnej, żołnierz Powstania Warszawskiego, w okresie stalinowskim więziony przez UB.

(pełna bibliografia w Środowisku literackim Opolszczyzny t. 1, 3)

/75/ 11 XI 1918

Polska odzyskała niepodległość po 123 latach niewoli; zakończyła się I wojna światowa.

(polecamy do wykorzystania scenariusze imprez drukowane w: *Bibliotekarz* 1991 nr 7/8 s. 38-41, *Poradnik Bibliotekarza* 1991 nr 3 s. 18-20; nr 9 s. 23-25, s. 26-29, s. 30-32; nr 10 s. 33-35.

Dysponujemy również własnymi materiałami dostępnymi w Działach Instrukcyjno-Metodycznym i Informacyjno-Bibliograficznym).

/160/ 12 XI 1833

Ur. **Aleksander Borodin**, rosyjski kompozytor, twórca oper, symfonii, pieśni, utworów kameralnych;

(zm. 27 II 1887)

/200/ 18 XI 1793

W Paryżu otwarto Muzeum Luwr - jedno z największych i najbogatszych muzeów na świecie.

/100/ 20 XI 1893

Ur. **Maria Pawliłowska - Jasnorzewska**, dramatopisarka, poetka, znakomita przedstawicielka polskiej liryki miłosnej połowy XX wieku; (zm. 9 VII 1945)

/30/ 22 XI 1963

Zm. **John Fitzgerald Kennedy**, amerykański polityk, działacz Partii Demokratycznej, w latach 1961 - 63 prezydent Stanów Zjednoczonych; (ur. 29 V 1917)

/60/ 23 XI 1933

Ur. **Krzysztof Penderecki**, jeden z czołowych kompozytorów współczesnych, dyrygent.

/40/ 27 XI 1953

Zm. **Eugene Gladstone O'Neil**, amerykański dramatopisarz, twórca nowoczesnego dramatu amerykańskiego, laureat Nagrody Nobla w 1936 r.; (ur. 16 X 1888).

/50/ 28 XI - 1 XII 1943

W Teheranie odbyła się konferencja szefów rządów: USA, Wielkiej Brytanii i ZSRR w sprawie ustalenia zasad polityki wobec Niemiec.

/350/ 29 XI 1643

Zm. **Claudio Monteverdi**, włoski kompozytor wczesnego baroku, pierwszy wybitny twórca muzyki dramatycznej; (ur. 15 V 1567).

GRUDZIEŃ

/40/ 6 XII 1953

Zm. *Konstanty Ildelfons Galczyński*, poeta, felietonista, autor utworów satyrycznych, tłumacz, członek grupy poetyckiej "Kwadryga" i "Prosto z Mostu"; (ur. 23 I 1905).

/90/ 10 XII 1903

Przyznano *Marii Skłodowskiej - Curie* i *Piotrowi Curie* Nagrodę Nobla (była to pierwsza Nagroda Nobla przyznana kobiecie).

/10/ 10 XII 1983

Przyznano *Lechowi Wałęsie* Pokojową Nagrodę Nobla.

10 XII

Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka
(w rocznicę uchwalenia przez Zgromadzenie Ogólne NZ
Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka w 1948 r.).

/190/ 11 XII 1803

Ur. *Hector Berlioz*, kompozytor francuski; (zm. 8 III 1869).

/150/ 11 XII 1843

Ur. *Robert Koch*, niemiecki lekarz, współtwórca nowoczesnej bakteriologii i nauki o chorobach zakaźnych,

odkrywca prątka gruźlicy i przecinkowca cholery, laureat Nagrody Nobla w 1905 r.; (zm. 27 V 1910).

/130/ **12 XII 1863**

Ur. **Edward Munch**, malarz norweski, prekursor ekspresjonizmu na terenie krajów skandynawskich; (zm. 23 I 1944).

/80/ **14 XII 1913**

Ur. **Artur Sandauer**, prozaik, eseista, krytyk literacki, tłumacz; (zm. 15 VII 1989).

/30/ **20 XII 1863**

Zm. **Gustaw Morcinek**, pisarz śląski; (ur. 25 VIII 1891).

/70/ **26 XII 1923**

Zm. **Włodzimierz Tetmajer**, malarz, poeta, działacz iudowy, przedstawiciel Młodej Polski; (ur. 31 XII 1861).

/40/ **27 XII 1953**

Zm. **Julian Tuwim**, poeta z grupy "Skamander", satyryk, tłumacz; (ur. 13 IX 1894).

